

FRU ZYVOR S T Y R E N (HANSSON) MOT STATEN

Erstatningssøksmal for påført invaliditet i
som følge av van kjøtsel i
politisk varetektsfengsel

Staten frifinnes i Eidsivating, men frøtyren ble
fritatt for saksomkostninger for byrett og lagmannsrett. Retten
konstaterer at "fru Styrens invaliditet skyldes den langvarige varetekt."

Efterdønningene etter "rettsoppgjøret" er ennå ikke slutt.

Fru Styren har ikke oppgitt å kjempe for sin rett og nå i Eidsivating
fikk hun en bedre dom enn i Oslo byret, for såvidt som hun ble frifunnet
for å betale saksomkostninger, som Regjeringsadvokaten ved h.r.advokat
Trygve Lange-Nielsen, inntrengende "påla" Eidsivating å ilegge henne.

Regjeringsadvokaten begrunnet dette med at en fritagelse for saksom-
kostninger, vilde virke kjedelig for de fengselsfunksjonærer som har
"behandlet" fru Styren i hennes udæmte tilstand som varetektsfange.
Særlig odiøst kunne en slik fritagelse virke for fengselslægen,
frøken Augusta Rasmussen, som forøvrig får en smekk i lagmannsrettens
dom.- Lagmannsretten var satt med lagdommerne Jahren (formann), Bobbe^rg
og Meyer. Protokollfører var fru Tone Sverdrup-Thygeson. Det er natur-
lig vis tilflytt visse aviser meddelelser om saken som ikke har vært
helt korrekte.- Fru Styren møtte uten prosessfullmektig, men ble også
i lagmannsretten bistaatt av Cand.jur. Alexander Lange.-

Zyvor

I 1949 reiste den nå ankende part fru Styren sak ved Oslo
byrett mot staten ved Justisdepartementet med krav om erstatning og
oppreisning efter rettens skjønn, begrenset oppad tål kr. 100.000.-
Grunnlaget for kravene var at hun som politisk varetektsfange, og før
hun var rettsbehandlet ennsi dømt, først på Bredtveit og senere i Oslo
kretsfengsel i Åkebergveien, pådro sig sykdommer som har invalidisert henne.
Før hun ble arrestert hadde hun hatt en meget god helbered. Da hun ble
løslatt måtte hun bæres ut som invalid, og hun var krøpling en årrekke.

En dag, antagelig i juli 1946, fikk hun feber med
frysninger. Hun mener at det var giktfeber og begynnelsen til en kronisk
arthritt, ledigikt. Dr. Augusta Rasmussen ga henne ingen behandling.

Hun bare bemerket: "Nei, kan det være arthrit". Det var arthrit og denne har også medført alvorlige hjertelidelser.- man kan ikke utelukke at den affektbetonte innstilling mot de politiske fanger også blandt læger har fortrenget den rent faglige vurdering ved de erklæringer som ble avgitt. Denne innstilling mot de politiske fanger preget dr. Rasmussens opptreden mot henne og det var årsaken til den manglende behandling av hennes sykdommer. Denne innstilling karakteriserte også oppsynskvinnenes innstilling overfor henne.- Den kontrære innstilling mot fru Styren kommer krasst tilsyne i et brev som daværende reservelege (tidligere KZ-fange) Kaare Poulsøn sendte til dr. Rasmussen den 12. november 1946.-

Dr. Ragnvald Spockelie forklarte som vitne at den syke historie som fru Styren meddelte ham i 1947 tydet på at hun hadde gjennomgått en akutt giktfeber av atypisk art under varetektsoppholdet. Han ga uttrykk for at den akutte giktfeber og den sene inngripen overfor sykdommen har hatt katastrofale følger for fru Styrens helsestilstand. Etter dr. Spockelies oppfatning har den akutte giktfeber medført en infeksjon som slo sig på leddene i skulder, hofte, knær og ankler. Reservelege R. Thingstad erklærer at hun lider av angina pectoris.-

Den 6. juni 1946 oppsøkte hennes søn, Kjell Hansson politifullmektig Sverre Hartmann, som ledet etterforskningen i hennes sak. Kjell Hansson fikk beskjed om at hun var frisk og kjekk, og Pfm. Hartmann fikk dette bekreftet ved en telefonsamtale med Dr. Rasmussen, mens Kjell Hansson var på Hartmanns kontor.- Dette utsagn var galt. Kjell Hansson fikk tillatelse til å besøke henne, og han ble forskrekket over hennes utseende som ikke stemte med de uttalelser som han hadde faatt.

Retten bemerker at det er på det rene at påtalemyndigheten har oversittet fengslingsfrister som var satt av forhørsretten. Dette kan kritiseres, og spesielt kan det kritiseres at da fru Styren på grunn av sykdom ikke kunne møte i forhørsretten den 26. mars 1946, ble hun ikke fremstilt i forhørsretten igjen før den 11. juni 1946. Det er mulig at påtalemyndigheten mente at forhørsretten skulle ta initiativet til å innkalle fru Styren til nytt rettsmøte, men dette fritar ikke påtalemyndigheten for kritikk for at den ikke holdt sig ajour med fru Styrens tilstand."

Når jeg både i byret og lagmannsrett har bistått fru Styren -
skylles dette ikke bare min beundring for hennes dyktig førte årelange
kamp for grunnleggende rettsprinsipper - men også at hennes sak er
vesentlig når det gjelder belysning av individets rettsvern mot samfunnet
statsmaken idag. Når det under det offentliges innesperring av et
udømt, politisk upopulært individ forvoldes skade på dette - tilogmed
under vretekt som ikke er dekket av rettens fengslingskjennelse -
skal den svake enkeltperson uavkortet lide denne skade - eller skal
staten søke å lindre. Dette uansett skyll eller ikke skyll hos
statens tjenere. Dette spørsmål har inngen av rettene søkt å drøfte
ennsi avgjøre.

)))))))))